

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΘΗ
ΗΜΕΡΑ
ΚΤΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Φρ. Χρ. 10

Τιμή Φεβρουαρίου
10 λεπτά 10

ΤΑΙΣ ΤΑΙΣ ΑΡΧΑΙΣ
— ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ —

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ Α' | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 21 Σεπτεμβρίου 1903 | ΓΡΑΦΕΙΑ : 'Οδός Οικονόμου ἀριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 41

ΤΡΕΛΛΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

IV

Τά γέριτα

Τό ένα τοῦ λέει : — Μὲ τὴν πνοή μου,
Κρίνε λευκότερό μου, κοίμου.
Καὶ τὴν αἰγούλα δὴν ἔρω
Τὸ μύρο σου θὰ πάρω !
Σφυρίζει τόλλο ὅταν ἀνθῇ :
— Σὲ μέλω γιὰ τὸ Χάρο !
Κ' ἐγίναν ἀφαντὰ μὲ μίσε
Καὶ τόση ἀπλώθηκε σιωπή,
Φύλλο ὅτ' ὁ φύλλο κυκλαμῆς
Ποῦ ἀκοῖς τί μυστικὸ θὰ εἶπῃ.

Μὰ τὸ λουλοῦδι τῆπαλὸ
Τὸ κρινόδαχτυλό λαλοῦδι
Μὲ τάχειλάκι του δειλὸ
Λέει σ' ἕνα πλάνο πεταλοῦδι :
— Ἀριόφτερό μου ἔτσι καλὸ
Ποῦ μου εἶσαι, σὲ περιπαλῶ,
Πέταξε ἀνάλαφρα ὅτ' ἡ γύρη
Καὶ πάρε μου τὴν ὀμορφιά,
Τὸ κεφαλάκι μου νὰ γύρη,
Πρὶν νύρθῃ ἡ Αἰγούλα ἡ χρυσαφιά...

Τὸ πεταλοῦδι ἀλαφρογέρνει
— Κ' ἦταν τὸ δεῖλ' ὅταν ἦτο —
Καὶ μ' ἕνα χαϊδεύμα του παίρνει
Τὴ μισωμένη του πνοή,
ἵσχνιν νὰ τὸ ἀρπάξουνε τάριμα,
Σὲ μὴ σκληρότατα στιγμή,
Τὴν ὀμορφιά του τὴν αἰσέλια,
Τὸ λουλοῦδι τοῦ κορμὶ.

— Που πῆς, λευκὸ μου πεταλοῦδι :
Τί δὲν πετιῖς ὅτ' ἔν' ἐξοχή ;
— Πετούμενο ἔγινε λουλοῦδι.
Κ' ἔχω ἐνός κρῖνου τὴν ψυχὴ !

Στίχοι : ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΔΙΤΗΣ

ΣΤΟΥΣ ΡΩΜΙΟΥΣ

Ἀφιερώνεται στὸν κ. Καζάζη.

Μπρέ, οἱ Βουργάροι θὰ μᾶς φᾶν
καὶ τὰ στραβά ἄς ἀνοίξουμε,
γιατ' εἶναι παλινκάρια·
κι' ἐμεῖς σαχλοὶ δὲν ἔχουμε
παρ' ἀψυχα νὰ δεῖξουμε
προγονικὰ κουφάρια.

Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΣΗΚΗ ΜΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

ΠΑΙΔΟΜΑΖΩΜΑ

Καλὸ κι' ἅγιο νὰ φυλλαδίζουμε τὴν ἱστο-
ρίαν καὶ νὰ ξεσκαλίζουμε ἥρωισμούς καὶ δό-
ξες σὲ κάθε τῆς ἐποχῇ. Μὰ σὰ δὲ βρισκουν-
ται; Νὰ τὰ φανταζοῦμαστε τάχα; Κάμποσι
φανταζοῦμαστε πῶς ἔχουμε καλὰ καὶ μεγάλα
στὴ σημερινῇ ἐποχῇ, ποῦ τᾶχουν ἄλλοι, καὶ
τόση ἀπίστη, θαρρῶ, μᾶς σώνει. Ἀς πάρουμε
λοιπὸν τὰ μάτια μας, ἄς πιάσουμε τὴ μύτη
μας, κι' ἄς κατέβουμε μέσα στοὺς πρώτους
δύο αἰῶνες τῆς κλασσικῆς μας ἀδοξίας, ἀναν-
τρίας, καὶ ταπε νοσύνης. Ἀς κατεβαίνεις
μέσα σὲ δύο κατώγια ἀπέραντα. Τοῦ κάκου
ζητᾶς νὰ δῆς πρόσωπα. Ἄλλο δὲ βλέπεις
παρὰ μορφῆς ἀνθρώπινες κ' ἱσκιούς· γιατί τὸ
σκοτάδι ἐκεῖ κάτω εἶναι βαθύ. Σὲ πνίγει ἡ
βώχα, σ' ἀναγουλιάζει τὸ αἶμα, μὰ ἀπ' ὅλα
πώτερο σὲ σπαράζουν οἱ στεναγμοί, οἱ φω-
νές, οἱ ποταμοὶ ἀπ' δάκρυα. Εἶναι μανόδες
καὶ κλαῖνε γιὰ τὰ τέκνα τους. Εἶναι τὸ παι-
δομάζωμα.

Μιὰν ἀπλωσιὰ σὰν πλατεῖα. Σειρὲς ἀγό-
ρια ἀπὸ ἕξ ὥς ἐννιά χρονῶν. Ὁ «πρωτόγε-
ρος» ἐπικεφαλῆς τους, δίπλα ὁ παππᾶς τοῦ
χωριοῦ, καὶ μερικοὶ ἀρματωμένοι Τοῦρκοι,
γιὰ νὰ διαλέξουνε τὰ πιὸ γερά καὶ τὰ πιὸ
ξυπνὰ Ρωμιόπουλα, ποῦ ἀπὸ τὴ στιγμή ἐ-
κείνη δὲν τοῖς ἔμνησκε πιά μήτ' αὐτὸ τὸ-
νομα, ποῦ σήμερα μᾶς μάθανε νὰ τὸ θαρ-
ροῦμε κι αὐτὸ ντροπὴ μας.

Τὰ διαλέγανε τὰ παιδιά, τὰ κουβαλοῦ-
σανε στὴν ἰσόλη, τὰ βάζανε σὲ τέσσερα ἐπί-
σημα μουςουλμανικὰ σκολεῖα, κι ἀπ' ἐκεῖ
στέλνονταν, τὰ κάπως μέτρια στοὺς πλού-
σιους χτηματίες τῆς Βιθυνίας, τὰ πολὺ μέ-
τρια στὸ Σερᾷ, ἄλλος περιβολάρης, ἄλλος
φύλακας τοῦ Παλατιοῦ, μέγα μέρος στὸ στρατό,
κι αὐτὰ καταντούσανε Γενιτσάροι ἢ Σπαχῆ-
δες, κι ὅσα ἐδγαῖναν ἐξοχα στὴν προκοπὴ
καὶ στὴν ξυπνάδα, περνοῦσανε σ' ἀκόμα ση-
μαντικώτερο Λύκειο, κι ἀπ' ἐκεῖ ἀνεβαίνανε
στὰ πιὸ ἀψηλότερα ἀξιώματα τοῦ σπαθιοῦ,
τῆς πέννας ἢ τῆς πολιτικῆς. Κ' ἔτσι τὸ

σκλαβοπούλο γινότανε τίραντος τοῦ γονιοῦ
του!

Ἐκλαίγαν οἱ μινάδες καὶ καρδιοκίχουν-
ταν ἐκεῖ κάτω στὰ φοβερά τὰ κατώγια. Ἀμὲ
οἱ πατέρες; Ἡρέπει νὰ ὑπόφευγαν πολὺ κ' οἱ
πατέρες Ἡρέπει νὰ κλαίγαν κι αὐτοί. Ἵσως
ἔχαναν καὶ τὴν ὁρεξὴ τους, καὶ τὸν ὕπνο
τους γιὰ κάμποσες μέρες. Ἵσως λίγνευαν
κιάλας, ἀπὸ τὸ κλημό. Ὅλα, ὅλα πρέπει νὰ
τὰ πάθαιναν, ἐξὸν ἕνα. Δὲν ἔπαθ' ἄν ποτέ
τους ἀπὸ ἡρωϊσμό. Ὡς τὰ μέσα τοῦ δεκά-
του ἐβδόμου αἰῶνα, ποῦ ἔπαψε τὸ παιδομά-
ζωμα, δὲν τόπαθ' αὐτὸ τὸ κακό.

Πρωτοφάνερωτο πρᾶμα καὶ πρωτάκουστο !
«Ὁ!» ἡ Εὐρώπη τοὺς καιροὺς ἐκείνους γλυ-
κοξυπνοῦσε καὶ σπαρτίριζε μὲ κρύφιδες λαχ-
τάρες κι' ὄνειρα ποῦ τὰ βλέπουμε σήμερα
καὶ τελιοῦνται, κ' ἡ ἀποσταμένη Ρωμιοσύνη
στὸ πλάγι τῆς ἄλλο δὲν μπόρει νὰ κατορ-
θῶσ' παρὰ νὰ φῇν ἕνα στεναγμὸ μαζί μὲ τὸ
αἷμά της, ποῦ ἔτρεχε καὶ φούσκωνε τὸ πο-
τάμι ποῦ τὴν ἐπνιγε, ὅλο τὴν ἐπνιγε.

Πρωτοφάνερωτο καὶ πρωτάκουστο πρᾶμα,
φωνάζει κι' ὁ ξένος ἱστορικός «ἦνε νὰ σα-
στίσεις, φωνάζει, ποῦ ἕνας τέτοιος λαός, ποῦ
καὶ στὰ χειρότερα του κάτι γνώριζε ἀπ' ὑβρί-
ματα, μποροῦσε νάχη τόση ἀπανθρωπιά,
τόση ἀπονεισιὰ καὶ τόση δεινία, ποῦ ναφῆσ' ἕνα
τέτοιον στίγμα νὰ κολλήσῃ στὸ μέτωπό
του ὅλως ἀντίστασι, δίχως θυσιά».

Δὲν ξέρει, μὰ τὸ νοί, ποῖ ἀπὸ τὰ δύο νὰ
κάμῃ ὁ ἄνθρωπος. Νὰ κλάψῃ γιὰ τὴ μεγάλη
ταπείνωσι ποῦ νοιώθει μέσα του διαβάζον-
τας τὸν ξένο ἢ νὰ ξεκαρδιστῇ μὲ τὴν αἰθῶα
μὲ τὴ σχολαστικὴ παρατήρησίν του πῶς ἔ-
πρεπε οἱ δικοὶ μας τότες νὰ φανοῦνε λεβέν-
τηδες ἐπειδὴ μπορεῖ νὰ ξέρανε δύο τρία
κολλυθογράμματα! Μὰ τὴ γνώριζε δὲ ὁ φί-
λος τὴν παροιμίαν, πῶς ἄλλα εἶνε τὰ γράμ-
ματα κι ἄλλα ἡ γνώσι. Μὰ τὸ γνώριζε δὲ
πῶς κ' ἐκεῖνοι ποῦ εἶτανε στ' ἀλήθεια γραμ-
ματισμένοι — τὸ εἶπαμε τὴς προάλλες — ἔδει-
ξαν ἀφιλοπατρία καὶ ἀφιλοτιμία πιὸ ἐλεεινῇ.
Αὐτοὶ μήτε σταθίκανε κἂν νὰ χύσουν ἕνα
δάκρυο βλέποντας τὰ παιδιὰ τους νὰ κουβα-
λοῦνται. Κουβαλήθηκαν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι
τους, καὶ πῆγαν κ' ἐγίναν ξένοι.

Ἀραγες, γυρεύοντας τοὺς τελευταίους ἐ-